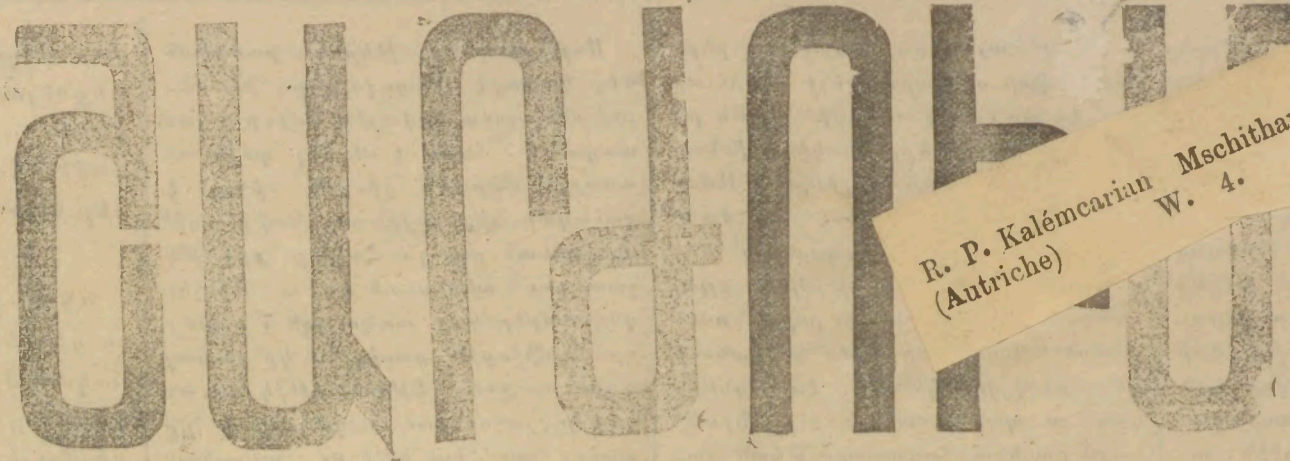


ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պուշկարիոյ համար	12 ֆր.
սարկիսի վեցամսեայ	6 "
Արսասահմանի համար սարկիսի	15 "
վեցամսեայ	8 "
Ալեքիկայի համար սարկիսի	3 ֆր.
վեցամսեայ	1.50 "

Մանուգլան սոյր սուս ջին երեսին համար 40 ս. իսկ վերջին երեսին համար 20 սակրիսի է. երեսին աւելի սակրիսի համար 20 0/0 զեղջ կրույայ :

Վառնայի համար ձեռք 10 սակրիսի



R. P. Kalémcarian  
(Autriche)  
Mschitharistengasse  
W. 4.

և զրուս զրկիս  
սրիսիսի հար

я на вѣстники  
„Шаржуръ“  
Варна

Redaction du journal  
„Char eum“  
(Bulgarie) Yarna

Պուշկարիոյ համար  
ձեռք 15 ՍԱՆԹԻՄ

Արսասահմանի համար  
ձեռք 20 ՍԱՆԹԻՄ

Գրութիւնիս էս չին  
սրուիս

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՐԻՆ. ՔԱՂԱՔԱՎԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՍՍԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱՍՈՐԵՐԸ

ՇՈՒՐԻՍ Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԳՐՈՒՈՂԸ ԲԱԺՆԵՐԻՆԸ ՔԵՏՔ Է ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԷ

ՍԱԽՁՐՆ Է ԵՐԿԱՆՑ

Բաքուի կոտորածից յետոյ, երբ մահմեդական ու հայ հոգեւորականները միացած կովկասի բոլոր քաղաքներում, ուր այդ երկու տարբեր միասին են ապրում, յորդորեցին երկու հրաժարոված ժողովրդներին հաշտվել ու հաշտեցրին ամեն բան շէյթանի վրին փաթթելով, որը յանձին կակաշիճէի իր պատիճը կրեց շէյթան ումբի հարւածով. հեռաանս հայերը բոլորովին յոյս չունէին թէ այդ երկու տարբեր մէջ ստեղծված ատելութիւնը վերջ գտաւ, ու այսուհետեւ ուս կառավորութիւնը պիտի զագարի իր ինտրիգները շարունակել:

Այսօր այդ կասկածը իրականանում է. հաշտութեան հանդէսների և ճառերի ազդեցութեան տակ ստեղծված փոքրիկ լաւատեսութիւնն էլ օդն է ցնդում: Կովկասից հասած վերջին հեռագիրները զուգում են, որ երեւանի նահանգում, հին նախիջեւան քաղաքում, կրկին թաթար պարսկները յարձակվել են հայերի վրայ, կոտորել, թալանել, հրդեհել են և այդ աւերազորումը տարածվել է նոյն գաւառի գիւղերում, ուր կրկին բնակչութեան մեծամասնութիւնը մահմեդական տարրն է կազմում: Հեռագրական լուրերին նայելով նախիջեւանում կոտորածը աւելի մեծ չափերով է քան Բաքուինը:

Ու այդ գաղանթներն են, աւերումներն, հրդեհումներն, մորթումներն առջեւ ուս կառավարութեան պաշտօնեաները նոյն անտարբերութիւնն են ցոյց տալիս զէպի հայերը, ինչ անտարբերութիւնն որ ցոյց տւին Բաքուի սարսափների միջոցին. այսինքն նոյն անիծեալ շէյթանը հրապարակ է եկել իր բոլոր հնարքներով թշնամանացնելու, յուստեւական վրիժառու ատելութիւն ստեղծելու կովկասաբնակ երկու

ամենաբազմաթիւ տարբեր մէջ, որոնց բարեկամութիւնը, եղբայրակցութիւնը ամենամեծ վրտանգն է Ռուսների կովկասի անգրկովկասի տիրապետութեան համար. մանաւանդ հիմա, երբ շնորհիւ ճարտական անխնայ ու շեշտակի հարւածների ուս միապետական ռէժիմը դողդողում է իր հիմքերի վրա և մեծ քաջութիւններն ներշնչում ալք ռէժիմի աներեւակայելի ճնշումների տակ հեծող տարբեր ցեղերին ու տարրերին:

Կոտորվում էր Տաճկահայը, կոտորվում է և Ռուսահայը, նոյն ոչխարային տրամադրութիւններով, իր պաշտպանութիւնը սպասելով կառավարութիւնից ու ներքա երբեքն վատ, կոտորուի կուսակից. երբեմն հայից էլ վախկոտ օրգաններից:

Մեր 15 տարվան յեղափոխական կեանքը, Տաճկահայերի օրինակը, կովկասում բազմաթիւ յեղափոխական կոմիտէների գոյութիւնը, ժողովրդի մէջ զինւորութիւն արածների ոչ այնքան շնչին քանակութիւնն էլ չեն կարողացել հայի ինքնապաշտպանութեան բնազդը վերածնել տալ: Այդ բնազդը կարծես բոլորովին ջնջված է երեւում հայ զանգվածի մէջ երկարատեւ գերութեան, ստրկութեան ընթացքում:

Հայերը կոտորվում են ամէն տեղ. թէ Տաճկաստանում թէ Ռուսիայում: Դարերի ընթացքում մարդկութիւնը լսում է— հայերին կոտորեցին, թալանեցին, կիներին ու աղջիկներին աւելանցեցին. և մի օր, մի ժամ մարդկութիւնը չը լսեց— հայերը կոտորեցին, թալանեցին, աւերեցին թուրքին, չէրքէզին. պարսիկին: Մարդկութիւնը լսեց հայերի մասին միայն մի բան.— որ նրանք սգում են, սգահանդէսի ճառեր են արտասանում, հաշտութեան միջոցներ են փնտռում քաղաքակրթութեան ստեղծած երկդիմի տերմիններով քաղաքկված:

Ու այդ կոտորումը, մորթումը հայի համար այնքան բնական է դարձել, որ երբ հեռագրները եւրոպայի ակաշիճէն են հասնում լուրը, եւրոպան նոյքան անտարբեր է մնում, որչափ իժէ Սֆրիկայից հեռագրէին թէ այս ինչ անապատում, այսքան հասար մըջիւններ տրորվեցին մի քանի առիւծների թաթերի տակ: Ու այդ պարագային Եւրոպացին հրճվում է մըջիւնը կոտորող առիւծով, քան թէ տրորվող մըջիւնով, եւ դա շատ բնական ու յատուկ է այն մարդի համար, որի հասկացողութեան, ըմբռնումների մէջ ամենաառաջին տեղն է բռնում ինքնապաշտպանութեան եռանդուն, բռուն զգացումը:

Իշնամուն չը դիմագրելը, կեանքը խլողի կեանքը խլելու տրամադրութիւնից, կամքից, թափից զուրկ լինելը քաղաքակրթութեան նշան չէ. ինչպէս երբեմն ուզում են ցոյց տալ մեր անասնութիւնը արդարացնել ձգտողները: Ընդհակառակը նա չը շան է բարոյական, ֆիզիքական, մտաւոր ուժերի անկման, նա նշան է անասնական մի այն տեսակ զգելի թուլութեան, որը բնորոշելն իսկ դժուար է փոքր ի շատէ զգալուն մարդի համար:

Կովկասի յեղափոխական համարված ինտելիգէնցիան Բաքուի կոտորածների մասին ճառեր արտասանած և հաշտութեան, եղբայրութեան գեղեցիկ առաջարկութիւնները հրապարակ նետած միջոցին, պարտաւոր էր կասկածելի եղած վայրերը, վարդապետների ու հեռագրիւնների հետ միասին, և զուտ յեղափոխական պատրաստի ուժեր ուղարկել, մանաւանդ որ հենց այդ եղբայրութեան առաջարկները լինում էին կասկածելի վայրերի հայերի փրկութեան համար:

Բաքուի զէպը կարող էին չը նախատեսել. բայց այդ զէպը յետոյ անպատրաստ գտնվելը այլ եւս ոչ մի արդարացում կարող է

ունենալ: Կովկասի հայ երիտասարդութիւնը պարսիկներին պիտի ներկայանար մի ձեռքին ձիթենիի ճիւղը բռնած, միւսում հրազէնը և դժոխային մեքենան, գիտակցութիւնը ունենալով որ աշխարհի մէջ բնական օրէնք է, թէ հաշտութիւնը, եղբայրակցութիւնը այն ժամանակ է ամուր և անխցելի, երբ առաջարկուի իր հետ ունի և չի կարողանա զրական ուժը. հակառակորդին մշտապէս ակնածանք, յարգանք. եթէ կուզէք նոյն իսկ վախ ազգելու համար:

Դան իրողութիւն է որ Տաճկահային յեղափոխութեան սեպական դասեր տ ող կովկասցին այսօր կովկասաբնակ, աւելի թույլ քան տաճիկը, թաթար պարսիկ ամբոխի առջեւ նոյնքան վախկոտ է, որքան Տաճկահայը, թեւեւ աւելի: Եւ դրա զլխաւոր, գուցէ և միակ պատճառը այն է որ կովկասի ինտելիգէնցիան գործնական բժրաստութեան քայլերից հեռու է վախել:

ՎԱՐԴՕ

ՌՈՒՍ ՃԱՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Բոժողնայէնսքիի դրութիւնը  
Նաւային մտաւորու ճա.  
կատարար.— Յարի  
նոր Ու քաղր:

Վերջապէս ուս նաւատորմին ու ծովակալին շուրջը վարագործող միտիքական լուրիւնը խղուցեալ...

Բարիգեան օրաթիւրիւնն ընթացածէ Բաքուի ծանօթ թղթակից Կասպոն վերջերս կը յայտարարէր Բոժտէնսպէնսկիի ծանր հրաւիրութիւնը, որուն ենթակայ եղած է հոկտեմբեր 17ին ի վեր եւ որ հակառակ այս գրծուարին կացութեան, տոկայով ամեն զժուարութեանց, մտապրած է Պաթիկեան նաւատորմը հասնել միջեւ Վլատիկոսթօք եւ կամ մերձաւոր ցամաք մը եւ սպա յանձնել ընդհանուր հրամանատարութիւնը ծովակալ Պիլիկէվի, որ ինքին ինդրած է ցարէն կարգել եւ ճամբու զընել զէպի հեռաւոր Արեւելք...

Երբ սոյն յայտնութիւնը երեւան ելաւ, մանաւանդ որ թղթակիցն ալ քիչ մը զարգարած իր սեղիկութիւնը

չարք մը սէրդիւնէն զայլ զգում, — որպէս թէ Բոստօնէն սքի իր հիւանդութեան փութացումը կը պարտի շրջի ձկնորսական նաւերուն անդիտակցութեն հասնուցած վնասին որ մեծ սրտցաւ պատճառով է իրեն եւ ալ — անգլիական օրաթերթէն ոմանց մէջ թերահաւատութիւն մը տիրեց այդ հարցին առթիւ որ կը վերագրէին ճարտարական կորովի ջանքերը թուայցնելու ուստական սովորական վարնոց խաղերով: Իրենց սոյն վարանումին մէջ մեղացրելի չէին անոնք, քանի որ նոյն այս Բարիգեան օրաթերթերն էին, որ թողով տակաին երկար շարքերը, երեսուն բերին ցարի զէպի հետաւոր Արեւելք երթալու!!! մտադրութիւնը, որ խաբեցին խորհրդէն Եւրոպայ անամօթ լուրերով եւ, վերջ ի վերջոյ ալ, անոսք թերին խաղաղութեան խրատ իրակը, որ բաւական դեր կատարեց:

Իսկ եւ այնպէս, իրողութիւն է այժմ, որ Բոստօնէն սքի իրապէս ու ճարտարական վիրաւորումը կատարեց Պրիւիլէի ժամանակին, որմէ անմիջապէս յետոյ պիտի թողու հետաւոր Արեւելքը եւ վերագոտնայ ուստական ժամանակաւոր հանգստութեան համար: Երբ Պրիւիլէ յաջողի հասնիլ հետաւոր Արեւելքի մտերմը, միանալով նկարագրովի եւ վլատիւօթքի նաւերուն իր ձեռքին տակ պիտի ունենայ ոյժ մը, որ ամեն կերպով ալ առաւել ու հզօր է ճարտարականէն: Սակայն եւ այնպէս, վլատիւօթքի միանալու ինքիքը էն տալանապաի աշխատներէն մէկը պիտի բլլայ:

Երեք ճանապարհներ, ուրիշ հնարաւորութիւն կոյ անցնելու, ճարտարներու կողմէ ակնհայտ ու թօրփիլներով պաշտպանուած են Աստուծոյ մէջ ու է մէկէն ապահով մուտքը թօհօյի ապագայ ծրարներուն ջախջախումը կը նշանակէ եւ անշուշտ, այսպիսի պարտաւոր մը մէջ թօհօ անհնար է որ թոյլ տայ անվնաս անցնիլ: Սոյն մուտքը երբէք, ու եւ կերպով չի նշանակեր թէ թօհօյի յաջողութիւնը վտանգուած է, սա-

կայն եւ այնպէս, անոջ կը բերէ շատ երկար ու զարհուրելի կռիւ մը ինչպէս պատահեցաւ Բօրթ Սթրիթ, ընդհատուած ու երբեմնակի արեւանհեղ յարձակումներ գործելով: Ամեն պարագայի տակ ալ, օրէ օր ժամէ ժամ սպասող ճակատագրական ծովային կռիւը այլեւս վերջինը ըլլալ անհամուած է: Ինչպէս ըսինք ուսական նաւատորմը այժմ կը գտնուի կատարելով վիճակի մէջ, կուռնողները կազմ ու պատրաստ, շնորհիւ Ֆրանսայի բարերար հոգատարութեան բաւական խոչընդոտներ հետացուած: Ընդհանրապէս ամեն տեսակէտով գրեթէ պակաս է Ռուսաստանէն, ըլլայ վերջին ձեռք գրահաւորներով թէ ուրիշ կարգի նաւերով առաւելութիւն մը լոկ թօրփիլներու, որոնք թերեւս մեծ դեր խաղան թօհօյի ճարտար ու ճազմագէտ տաղանդով:

Կռիւը պիտի բլլայ անեղ արեւնակի ու վճռական, ոմանց խօսքերով: Ռուսաստանի ու Ճարտարային ապագայ լաղը որոշող: Մարտավայրը հաւանականութիւն կայ բլլալ ֆօրօզայ նեղուցը, որ երկու նաւատորմին ալ մեծամեծ առաւելութիւններ կը չընորէ:

Մինչ այս Ռուսաստանի ներքին կեանքը կրկին նորանոր երեւոյթներ ստացած է: Վարչակազմի մէջ ցարի ծննդեան տարեդարձին առթիւ կատարուած տոնը օրը նետուած ուսմբը զինուորագրուելու եւ Մանչուրիա երթալու, երկրպագի շարագոյններ են ցարիզմին: ու ան, ասոր փոխարէն, պարտկելու համար ժողովրդին աւելեւ ծրագրած նոր արկածախնդրութիւնները, ծովային ինչպէս եւ ցամաքային, եւ այդ ալ, դեռ պահ մը անաշուան խաղաղութեան քննարկ օրօրներէն վերջ երեւան հանած է ազգային ժողովի կազմելու աշքս կապուկութիւնը, որ ըստ սէքօ տէ Բաւերի Կասսօս Ծրարին, պիտի կոչուի զեկտեմբեր 1ին (Հ. Տ.) ուր պիտի հաստատուի երկու խորհուրդ: Իսկ ոչ ոք կարող է ընտրութեան սխտէմը որոշել: . . . »

Սոյն խաղն ալ թերեւս բաւական դեր կատարէ, ժողովուրդը, իմանալով մօտաւորաւ ծովային կռիւը, կատարած է. հարկ է մեզմեկ զայն ու ասոր համար էն դիւրին միջոցն է ցաւազար նիքօյային անուսով թուղթ մը երեւան բերիլ: Հաշիւը քիչ թէ շատ լաւ տեսնուած է. — Մինչեւ դեկտեմբեր կայ անուսովն 7 ամիս, որուն միջոցին ցարիզմը կը յուսայ գործ մը ընել, եթէ Պալթիկ նաւատորմը յաջողեցաւ յայլութիւն մը տանիլ լաւ. իսկ եթէ ոչ, ախրանալով միւսներու բաղդին, այն ատեն ալ արդէն հարցը ինքնին պարզ է — կամ հարկ է դարձեալ յունվար 22ի արիւնտտ կիրակի մը ստեղծել եւ կամ . . . տեղի տալ: (\*)

Մ. ՏՈՒԱԿ

(\*) Թօգօն արդէն ցարին երազները օրը ցնդեց, սակայն մեղք զոհերուն: Այս յօդուածը թէեւ ոչ հասաւ մեզի, բայց յօդուածագրին գուշակութիւնը թօգօյի մասին եղած ըլլալով աւելորդ չը համարեցինք հրատարակել:

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՐ ԿՐԻՍԻՆԵՐԸ

Թուրք կառավարութեան զիջումը (Մակեդոնիոյ մէջ) գտնուած ուլախներուն համար Ռուսիէն կառավարութեան ինչպէս պահանջուած արտօնութիւններու առթիւ մեծ ոգեւորութիւն առաջ բերել է ուսմէն ժողովրդին բոլոր շրջանակներու մէջ:

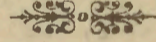
(Ռուսիէն ուսանողներն ալ եւ չեն մնացած այդ ոգեւորութիւնէն եւ Պուքրէշի մէջ է եկոյթ մը սարգեր են կառավարութեան ունեցած այդ մեծ յաջողութեան առթիւ:

Այդ երեկոյթի մէջ շատ մը ճառեր արտասանելէ վերջը ուսանողները լապտերներով թա-

փօր կազմեր են ու փողոցներէն անցնելով թրքաց, իտալական եւ գերմանական դեսպանատներու առջեւ համակրական ցոյցեր բերել են:

Անցեալ շաբթու պուլկար ուսուցիչներու բաւական ստուար բազմութիւն մը, իբրեւ փոխադարձ այցելութիւն անցեալ տարի Պուլկարի եկած ուսմէն ուսուցիչներու, մեկնեցաւ Ռուսիա: Պուքրէշի մէջ շատ համակրալի ընդունելութիւն գտեր են պուլկար ուսուցիչները թէ ժողովրդի եւ թէ կառավարութեան կողմէն: Ընչպէս յայտնուեալ է հանդէսներու միջոցին Ռուսիէն պաշտօնական անձինք իրենց ճառերու մէջ պուլկար ժողովրդին յառաջդիմելու ընդունակութիւնը գովելով շիշտեր են երկու գրացի եւ վաղօրօք բարեկամ ցեղերու բարեկամութեան եւ համաձայնութեան կարեւորութիւնը Պալքանեան թերակղզիի ապագան ապահովելու համար:

Այս օրեր թէ ուսմէն եւ թէ պուլկար մամուլը մեծ համակրութեամբ կը խօսին երկու ցեղերուն փոխադարձ բարեկամութեան օգտակարութեան մասին: Եւ իրօք ալ այս մեթոտներ շատ ուշագրաւ է. ու մեծ գովեստի արժանի են երկու ցեղերուն ալ այն ներկայացուցիչները որոնք ճիգեր կը թափեն Պալքանեան երկու ամենագորաւոր ցեղերուն իրարու մէջ ունեցած բարեկամութիւնը հաստատ հիմերու վերայ դնել:



Ա. ԱՄՅԻՏԵԱՏՐՈՎ

ՎԻԿՏՕՐԻԱ Պ. ՎԼՊ. Ա.

(Տօնախմբութիւն)

Գրագիտի յիշողութիւններ ից: Ամրան սրկածներ քաւակուն արտօնեակի հասարակութեան մեջ

(Թարգմ. Բ. Ս. Ս. Ս.)

Է.

(Շար. Աստուր քիւնի)

— Ժիշք է. շարունակեց Վիկտորիան, մի օր Բուրուներ, մտայնութիւն, մօտեցաւ. ինձ հետ պատահում են իրակներ, երբ ինքս ինձ կորցնում եմ ծանր մտքերի եւ իւր ճշտութեան յիշողութիւնները տակ: Հոգիս այնպիսի մի ծանր վիճակում է գտնվում, այնպէս թուլանալով որ եթէ մէկը գայ ու ցաւակցութեամբ հարցնէ թէ ի՞նչ է պատահում ինձ հետ, ես պատրաստ

եմ, ինչպէս սէրտէրի, ամեն բան խոստովանելու. որովհետեւ այդ խորհրդին մենք մենակ յայլմահարելու ուժ չէ լինում. կարծես կոկորդս սեղ մեկին լինեն—խեղդելիս լինեն: Ի՞նչ Արիւնան հաւատարիմ ծառայ է, իմ այդ րպէնները գիտէ եւ նախագուշակում է. ու երբ այդպիսի սաւուղեան վերջը տիրապետում է ինձ, Արիւնան շուտով այնպէս է կարգադրում որ ես յարդկանց չեմ հանդիպում կամ ինձ ծիծաղեցնում են: մի խօսքով այդ վատ տրամադրութիւնը մի կերպ ոչնչացնում է ու ես մտնում եմ սովորական հոգեկան կացութեան մէջ. . . Եւ անհայտ տեսակ մի հոգեկան վիճակում մի օր գտաւ ինձ Բուրուներ իր նկարելու ծրագրով. . . Ու ես էլ այդ սլաքանական պատկերը թելագրեցի իմ կենսագրական գծերը մտցնելով. որովհետեւ այդ միջոցին ես շափազանցօրէն բաղձանք ունէի որ ինձ ումաշացնելու եւ շատ ցեւեցնելու չափ մտրակեն. . . Երկրորդ օրը ինչպէս լսեցաւ գրուիս եկաւ ու հասկացայ որ այնքան յիմար եմ գտնվել, որ քիչ է մնացել ինքս ինձ մտանել ու կորցնել: Վերջը մեր մեցի որ օրինակը ինձնից վերցնի, ու նիւթից էլ կատարակներով

հրաժարվեցի: Լաւ էր որ Արիւնան չիմացաւ. իմ այդ անմտութիւնը, թէ չէ երեք ժամի չափ ինձ կը հայտնէր: Իրաւունք ունէր Աֆանասիչը, այդ սիրախաղային գրութիւնները զուր չեն սնցնում. նրանք հոգուն սորվեցնում են շամաչել, իսկ մարմինն ցանկալ: Թանկալը վարակիլ է. երբ ամենքը քեզ ցանկանում են համապատասխան քնազը սկսում է խօսել: Սկզբում այդ միայն նազանք է լինում. պարզապէս հաճելի լինելու ձգտում, ստերի յաղթահարելու տեսնանք, եւ եթէ այդ միջոցին հրապուրող աղջիկը չէ ամուսնանում, կամ չէ կարողանում ինքզինքը զսպել սատանան գիտէ թէ ինչ անպիտանի կը վերածվի: Գիտէ՞ք, ես հիմա ձեզ մի պարագօքս կասեմ, բայց Աստուած վկայ որ նրանում ճշմարտութիւնն է: Եւ իրաւասարդ այդ մարդիկ, նոյնիսկ անբարոյակաւութիւն անողները, աւանանմեծ մտով, իբրօք, ամենեւին անբարոյական չեն: Այդ նրանցում անպիտան նորաձեւութիւն է, բայց ոչ նկարագիր, մակերեւոյթ, բայց ոչ խորութիւն: Օրինակ վերցրէք այն պայմանները, որի մէջ ես էի գտնվում, 25-օր Սաշան, Գետիան

Օրեստը, ամէնքն էլ առանձին-առանձին դիւրաւ կարող էին ինձ իրենց հոմանունին դարձնել, բոլորն էլ սիրահարված էին, բոլորն էլ երգում էին սիրոյ մէջ—այդ սիրելի մարդիկը. բայց ոչ մէկը չը համարձակվեց, ոչ մէկ չը նախագուշակեց, նրանց համար կին բարեկամուհին, ընկերը գերազանցել է կին էգից, կնոջ իգութեան մասին, ամենից առաջ մտածում են հասունցած այրերը: Երիտասարդները կնոջ մասին չեն ասիվեցնելու կին է. նրանք պոռնիկ Սօնեա Մարմիլատովի մէջ իսկ փնտրում են հոգեկան գոհացուցիչ իսոակցութիւնը, օրը գերադասում են զգալուն մարմնից. այդ կինը լաւ մարդ է, շատ լաւ է անհա երիտասարդութեան բնորոշումները իր պաշտած կնոջ մասին: Դուք ինքներեք ուսանող էք եղել, եւ եղել նըրանց շրջաններում, խոստովանեցէք, ո՞ր կարելի է յարաբերութիւնների սեւիլ մօտիկութիւն եւ ազատութիւն տեսնել երկու սեպերի մէջ, քան այդ չըջանում, եւ ո՞ր աւելի ամենազուրկին, զգուսթիւն եւ փոխադարձ յարգանք այդ երկու սեպերի մօտ: 25-օր այնտեղ երբ ընկերութիւնը, բարեկամութիւնը մտրմութեան է

ՓՈՐՐ ԹՂԹԱՍԱՐ

Պուրկազէն մեզի կը հաղորդեն թէ անցեալ շաբթու Եգիպտոսէն հոն հասած է վարդապետ մը ֆէսուսու մարգու մը հետ . ու պատահած տեղը յեղափոխութեան դէմ կը խօսի . Պարզապէս կերեւի որ այս վարդապետ անպիտանի և խարխալի մէկն է . Այդ մարդը ինքզինքը հին Հընչակեան ձեռագրացի է . այստեղ խեղճ Հնչակեաններուն հաշույն կապրի . և մտերս ալ մտադիր է Վառնա գալ . Պատահամբ Դաշնակցականներու սրճարանը երթալով, սկսեր է վար զարնել ամբողջ Դաշնակցութիւնը, տղաքը կատար են եւ ուզեր են ծծել, սակայն դաշնակցական պարոն մը թոյլ չէ տուած և լու մը նախատելէն վերջը դուրս վաճառած է սրճարանէն . Անցեալ տարի, երկիրը, Տրիբուն անունով մէկը Անդրանիկի անունով դրամ հանգանակած էր և վերջը Դաշնակցութեան կողմէն սպաննուած . Այդ մարդը այս վարդապետին փոքրաւորը եղած է Ս. Թաթէոս վանուց մէջ, Վարդապետ Ռոստայէն փախած է Եգիպտոս, անկէ ալ Պուրկազիա :

ՆԱՄԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԷՆ

Նէյուէ 18 մայիս

Սօֆիայի աղետը, որուն զոհ գնացին հայ յեղափոխութեան առաջնորդներէն Քրիստափոր Միքայէլեան և Էդուարդ ցնցեց բովանդակ հայութիւնը :

Կովկասէն մինչեւ Եգիպտոս, Պուրկազիա, և նոյնիսկ հիւսիսային Ա-

հասնում, դա արդէն ամենամեծ ապահովութիւնն է պատեւ, որը հովանաւորվում է ամենքի կողմից : Չէ որ իր ընկերով կնոջը հրապուրող ու նրան զաւակ պարգեւող եւ իր խոստումները ոտքի տակ տալով ու բարոյական պարտականութիւնները զանց առնող ուսանողը իր ընկերական շրջանում պարիայի է վերածվում . ընկերները էլ նրա ձեռքը չեն սեղմում . նա համարաբարանում կամ թէ ձեռնարանում իրեն անքնակ կղզու վրա է զգում, այնքան մեծանակացած լինելով : Չարմայալի է, երիտասարդ կիները միշտ արհամարհում են իրենց խաբված ընկերուհուն, իսկ երիտասարդ այրերը իրենց խաբող ընկերոջը :

Եւ եւ մտածում եմ որ խնձորի եւ օձի հաշակաւոր պատմութեան մէջ Ադամը իրաւունք ունէր ներողութիւն խնդրելով, որ կրնէր զինքը հրապուրեց . Առանց Եւայի կողմից եղած նախաձեռնութեան, Ադամը շարունակ պիտի մտածէր որ այդ գեղեցիկ կինը իրեն զրկված է միայն խաղալու համար :

— Էն. Վիկտորիա Պավլովնա, ապամայից ժպտալով նկատեցի ես, շատ էք շոյում մեզ :

մերկա՝ բոլոր հայեր զգացին կորուստին մեծութիւնը և չի կրցան չ'զգալ զազափարի այդ ախոյեաններու կորուստին համար :

Եւ ամեն անոնք՝ որոնք կրցած էին մտէն ճանչնալ Էդուարդ և Քրիստափոր Միքայէլեան, կամ լսած էին անոնց բարի և գեղեցիկ համար իսկապէս չէին կրնար չ'զգալ անոնց ահռելի մահը : Այո՛ կորուստ տը մեծ էր . հայ յեղափոխութեան երկու զինուորներ էին որ կրպակաւին, հայ հասարակութիւնը պէտք էր ողբար անոնց կորուստը, և ծունկի գար անոնց գերեզմանին առջեւ . ու իր յարգանքի յիշատակը նուիրէր Հայ ազգասպորտեան վեճ դասին համար նախատակուող այդ երկու ունվիրաններուն :

Եւ հայ հասարակութիւնը զղացատ . Ամերիկայի հայ գաղութն ալ շարժեցաւ՝ չուզեց անմասն մնալ Էդուարդի և Քրիստափորի յիշատակին տալիք յարգանքին :

Նէյուէի Դաշնակցական կոմիտէն որ միշտ առաջին տեղը բռնած է իր կրնար ի հարկէ անասարքեր մնալ այս մեծ կորուստին համար, և չողբալ զանոնք, և ուրախ ենք յայտնելու որ անիկալ եւ կը պատրաստուի սգահանդէս-ժողովով մը յարգել անձոնանալի Էդուարդի և Քրիստափորի յիշատակը : Սգահանդէսին պատրաստութիւնները կը տեսնուին արդէն, և սեղի պիտի ունենայ Մայիս 28ի կիրակի որ, կը յուսանք թէ իր ժամանակին պիտի կրնանք նկարագրել Մարտի 28ի ընթացողներուն :

Յեղափոխական զազափարը

որ է որ լայն ծաւալ կստանայ Ամերիկայի բոլոր հայաբնակ գաղութներու և մասնաւորապէս Նէյուէի գաղութին մէջ, դաշնակցական ընկերներու թիւը միշտ կ'ստի : Հակայեղափոխականները որ Սասնոյ ինքնապաշտպան կրեւերու ատեն ահագին աղմուկ բարձրացուցին և իրենց բոլոր մաղձը թափեցին Դաշնակցութեան հասցէին ու

— Բողոքովին . Ադամի և Եւայի պատմութիւնը կրկնվում է ամէն օր, երբ անփորձ տղան սկսում է զարպաս անել երիտասարդ կնոջ, լսեցէք ոչ օրիորդի, այլ կնոջ : Չէ՞ որ Եւան էլ օրիորդ չէր, այլ կին, երբ Ադամին տեղ օձից ստացած դասերը ու իր արթնցած խոսքնուածքով զարթեցրեց և Ադամի խոսքնուածքը . բայց ես միտք չունեմ ձեզ սեռական հոգեբանութեան մասին դասախօսութիւններ կարդալ :

Ճիշդ է այդ որ ես էլ խաղացի, խաղացի ինձ հետ ու փառքիս հասալ : Մարմինս հոգուս յաղթեց, Իշխանը յիշողութիւնիցս վերացաւ . յիմար օրիորդական խօսակցութիւններից եւ ծամածոմից վախեցաւ, լուրջ ընդունեց ու հնոացաւ : Պետերուրդեան անբարոյական կեանքը ամբողջովին արթնեց իմ մէջ, բորբոքեց երեւակայութիւնս . շատ շուտ սիրահարվող զարձայ : Երբում եմ և մտածում, որի՞ վզին փաթաթվեմ . Գեղեցիկ թէ Օրեստի, իսկ զազափարի կերպով գտնում եմ որ կրկուն էլ գեղեցիկ և կտրիչ են : Յերեկները անպիտան մտքեր՝ զիշերները անպիտան երազներ : Տեսնում եմ որ գործս վատ է, պէտք է զսպել, թէ

ու այդպէսով փորձելին իրենց թիւը աւելցնել . չը յաջողեցան, ճիշդ է թէ գտնուեցան մէկ քանի չոր գլուխներ որոնք լսելով հակայեղափոխականներու խոշոր խոշոր խոստումները և անոնց ըսած աշխուշ խօսքերը՝ ուզեցին հաւատք ընծայել, բայց անոնք ալ հասկցան վերջապէս—գոնէ Նէյուէի մէջ—թէ ինչպիսի վատ սիրպիւրէ կազմուած է այդ կուսակցութիւնը, և թէ ինչպիսի անսկզբունք մարդիկ գլուխ անցած են այդ հրեշակաւոր կուսակցութեան :

Լսինք թէ հակայեղափոխականները այդպէսով ուզեցին իրենց թիւը աւելցնել այո՛ շատ ճիշդ է . և ասոր կը վկայէ նախկին Վեր. Հընչակեան մը (՝) որը այժմ ձգած և դուրս ելած է մէկ խոստովանութիւնը որ ըսած է Դաշնակցական ընկերով մը հետ խօսած պահուն թէ Վեր. Հնչակեաններու անցեալ տարուան բարձրացուցած ամբողջ ազմուկին պատճառը իրենց ընկերներու թիւը աւելցնելն էր, բայց չը յաջողեցան որովհետեւ սխալ ճամբայ էր որ ընտրեցին եւն :

Սեղծեր, կը կարծէին որ հայ ազգը իրենց նման դգում գլուխներէ բաղկացած է, որ ամեն փուճ ու շինծու բանին հաստայ և հետեւի :

Լուր ու տարածախոսութիւններ կան որ Ամերիկայի գաղութներուն մէջ հրապարակային ժողովներ սարքելը բոլորովին պիտի վերջացնեն ինչու որ իրենց «գաղտնի գործելուն» կը վստահեցնէր, և շահ մըն ալ առաջ չի գար ատենցմէ . մեզի համար իսկապէս ուրախալի կը թուի սա, ոչ տնոր համար որ բնութեւ վրայէն միշտ յեղափոխականներու կը հայհուդէր ու

(՝) Այս Վեր. Հնչակեանը որուն անունը աւելորդ կը համարենք ըսել հոս, Ամերիկայի վերակազմակերպչաւ կարեւոր մէկ անդամն էր, և իրենք այնքան վստահութիւն ունէին վրան որ իրենց Ընդհ. Պատգամաւորական ժողովին պատգամաւոր զրկած էին Ամերիկայի մասնաճիւղերու կողմէն : Ե. Հ.

չէ զուր տեղը պէտք է վիշամս, առանց չնչին զգացումի :

Սկսեցի իմ ընկերութիւնից քաշվել, աշխատել մենակ մնալ :

Ես բնութիւնը սիրում եմ, ինչպէս եւ քայլերը . տերեւ եւ զարնան անտառը իմ կիրքս է . և ահա անձնատուր եղալ սրտանքի : Առաւօտից գնում եմ անտառ ու մինչեւ ոտքերիս յոգնելը եւ անօթութիւնից կողերիս թուլանալը թափառում . իմար կանաչը, պտղած կաղնին, մասուրի ծաղիկի հոտը հրաշալի անուշահոտութիւն են տարածում : կրկուն կանչում է, կտցահարները թակացնում, արտոյտները երգում, նա պատակաները այս ու այն կողմ ցատկում : Երբեմն զարձանում էի դրանցով, բայց երբեմն երբ յազենում էի գարնան այդ տեսարանով, սիրային մթնոլորտով, աւելի ծանր էր լինում . թափառում եմ արբածի նըման, Երակներին մէջ ոչ արիւն այլ կարծես հալած արձիճ է հոսում . գլուխս չափազանց ծանր, գծված . միշտ լաց լինել եմ ուզում, սիրտս պատտովում է, կարծես թէ ինձնից դժբախտը չը կայ աշխարհում : Եւ այնպէս կատաղում եմ . ընկնում գետնի վրա երեսս ի վար, մտնում,

իրենց մասնագիտութեան վերաբերեալ բոլոր պրիւքները կը փչէին ու գլուխ կուռեցնէին, այլ որովհետեւ ասիկա ինքնին կուգայ ապացուցանելու որ իրենք ևս զգացած են թէ հայ հասարակութիւնը որքան ալ անգիտակից ըլլայ իր թիւիւրի մասին անիկայ կրնայ զանազան ըրարին ու չարը . անկեղծն ու կեղծաւորը՝ այսինքն կրցած է ճանչնալ թէ ո՞վ է իր ցաւուն իսկական գար մասն տանիլ ուզող կուսակցութիւնը :

Կը կարծենք որ ժամանակը եկած է այլեւս որպէս զի պատրուին ազգայնութեւ վատերու գիմակր և ներկայացուի իրենց իսկական գոյնով, բուական է որքան խաբեցին ու խարխրեցին հայ «Անգիտակից» հասարակութիւնը . և իրենց գոյութիւնը քարչ տուին պէտք է որ ամեն հայ անհատ վճռէ իր ընկերքը :

Այսպիսի պարագաներու ատեն երբ սրբեպաշտ ցար ! կարմիր Սուլթանին հետ ձեռք ձեռքի գլուխ զլիտ տուած ամեն միջոցի առջեւ չեն ընկրկիր իրենց տարիներէ ի վեր փայփայած ծրագիրը յառաջ տանելու համար, այսպիսի պարագաներու ատեն երբ մայր Հայաստանի ամեն մէկ անկիւնէն կոտորածի ու թալանի բեր կը հասնին մեր ականջին՝ ու երբ վերջապէս ամեն օր հարիւրաւոր եղբայրներ զոհ կերթան կարմիր Սուլթանի գարշելի ու ժոխին, անգործութիւնը մահ է . իսկ անասարբերութիւնը դաւաճանութիւն :

Ամեն հայ ազգային սրբազան պարտք մը ունի կատարելիք . հանգեպիւր ազգի աղատագրութեան գործը . անկեղծ ես, կուգես օգնել քու հայրենիքից ցաւուն զարման տանիլ ուզող կուսակցութեան, կուգես վերջապէս քու պարտքը կատարել միս . ցիւր եւ ձեռք կտկաւել Քրիստափորի Էդուարդի, Երկաթի, Վահանի ու անմոռանալի Հրայր Իփոյի կուսակցութեան . այդ կուսակցութիւնը Հայ Յեղ. Դաշնակցութիւնն է . Եթէ դուն կրնաս իրապէս կատարել քու վրայ ծանրացած սրբազան պարտականութիւնը, ուրեմն նեպ-

ինքս ինձ հայհուում . եղունգներդիս գետնի մամուռը պոկում :

Եւ ահա այդպիսի կիսախենթացած վիճակի մէջ Աֆանասիքը գտաւ ինձ անտառում . Ես մայրի ծափ տակ կանգնած, մէջքս բռնի սեղմած, տերեւի պէս դողում եմ սկոպաներս կրծքացնում, նայում եմ Աֆանասիչին եւ չեմ որոշում նա է՞ թէ ուրիշը : Չեմ հասկանում ո՞րակից զգես եկաւ, արդեօք թփի տակից, իսկ նա իր ձեռքն եւ անուշաբոս ձայնով համոզում է ինձ, որ չորս կողմ երկու վերաթի չափ անտառ է : Մարգկային հոգի չըկայ, ոչ որ կիմանայ, ինքն էլ պտտիկ մարդ է, համեստ, կը լուէ ինչպէս գերեզման :

Իսկ ես արձանացած եմ, լսում եմ եւ ինձ թուում է որ ստատանան է նրան բերել, կամ ինքը Աֆանասիքի կեքպարանքով ձեռքս կտրեց : Ու երբ նա յանգեպից ձեռքիցս բռնել, ես նրան հետեւեցի և ընկայ ինչպէս անասուն :

(Շարունակելի)

ուր ասպարէզ և լրէ այնքան որքան որքու կրնաս:

Երուանդ-Լուսոս

ՅԲԱՆՍՍԻ ԱԳԵՆՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պրանսայի կառավարութեան եկեղեցին պետութիւնից զատելու համար օրէնք ստեղծելու որոշումը, որը ինչպէս երևում է ընդունվելու է և արդէն մի քանի մասերը քուէարկված են հանգիստ չէ տալիս Պրանսայի կղերականութեան, և նա պատրաստութիւններ է տեսնում հակահարուածը տալ

Այդ հակահարուածը կայանում է կղերականների գործադուլի մէջ:

Նախորդ շաբթու, կաթոլիկ հոգեւորականութեան ներկայացուցիչները Պարիզում խորհրդակցութիւն են ունեցել. որին ներկայ են եղել մի քանի արքեպիսկոպոսներ և եպիսկոպոսներ: Այդ ժողովում որոշվել է բաժանման օրէնքը ընդունելուն պէս քահանաները դադարեն ունէ պաշտօն կատարել: Այդ որոշումը հաղորդված է նախագահ Լուրէին և նախարար պետ Ռուվրէին:

Այնպէս որ օրէնքը ընդունվելու երկրորդ օրը, բոլոր կաթոլիկ քահանաները, իրենց իշխանութիւններէ սպառնացած պատժի վախից, պէտք է դադարեն ունէ պաշտօն կատարել եկեղեցիներում: Նաեւ պէտք է հրաժարվեն մկրտութիւն, ամուսնութիւն և թաղում կատարելուց:

Ի հարկէ կաթոլիկ հոգեւորականութիւնը այս քայլը անում է թունդ հաւատացողների դժգոհութիւնը գրգռելու կառավարութեան դէմ և օրէնքի գործադրման առջեւ դժուարութիւններ հանելու նպատակով: Բայց շատ հաւանական է որ այս գիմարութիւնն էլ նոյն արդիւնքը ունենայ, ինչ արդիւնք որ ունեցան կրօնական ընկերութեանց գիմարութիւնները իրենց պատկանած դպրոցները փոցելու միջոցին:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ք Ո Ւ Ր Ք Ի Ս

Փախչող Ահմէտ Րիզա փաշան շուտով Պոլիս կուպասուի:

— Սերպիական զեպանատունը բողոքագիր մը տուած է թուրք կառավարութեան որով գոհացում կը պահանջէ Պիթոլիս սերպ հիւպատոսի քարտուղարին բնակարանը խուզարկութեան պատճառով, ու կը պահանջէ օստիկան պետին արտաքսումը:

ՅԲԱՆՍՍ

Մայիս 19ին Բարիզէն կը հեռագրեն թէ երէկ գիշեր ժամը 12 կէսին «Թէաթր Պրանսէ»-ի քով ուսմը նետեցին Բսպանիոյ թագաւորի և Լուպէի կառքին վրայ: Ռուսերը ինկեր է կառքին և տեւի ձախարկողներն անիւն տակը: Վերաւորուեցան 10ի չափ ձիեր: Երկու վեհապետներու պահակախումբներ, և քանի մը հոգի:

Թագաւորին և Լուպէին բան մը չեղաւ: Թագաւորը ամենեւին չի յուզուեցաւ ու կառքը շարունակեց ճամբան և երբ կառքը մօտեցաւ Ժաննա Գարկի արձանին թագաւորը շտկուեցաւ և զինուորական պատիւ բրաւ արձանին, որուն պատճառով ժողովուրդը սգեւորած համակրական ցոյցեր ըրաւ:

Արաքին գործոց նախարարութեան պալատը հասնելուն պէս Լուպէ թագաւորին իր վրդովումը յայտնեց ոճրի փորձին համար և իր ուրախութիւնը առանց վտանգի ազատուելուն: Թագաւորը դեռ չը պառկած մօրը հեռագրեց հանգստացնելու համար:

Պայթումէն անմիջապէս վերջը օստիկանութիւնը ձերբակալեց կասկածելի անձ մը, որու հետ ժողովուրդը շատ գէշ վարուեցաւ: Ռուսերը կը նմանի 97 թուականին ցար Նիքօլայի վրայ նետուածին:

Ստիկանապետը ինքը անձամբ խուզարկութիւններ կը կատարէ: Այսօր ուրիշ ձերբակալութիւններ ալ տեղի պիտի ունենան:

Առաւօտեան դէմ լուրը տարածուեցաւ քաղաքին մէջ և ժողովուրդը չափազանց վրդովուեցաւ:

Ռ Ո Ւ Ս Ի Ա

Վարչապայի վերջին կտորածի պատճառը այն եղած է որ ժողովուրդը համոզուած է եղեր թէ աներուած տուններուն բնակիչները ի հաշիւ կառաջարկութեան լրտեսութիւն կընեն:

— Գորիի գաւառապետը ըսպաննուած է:

— Նախիջևանի կոտորածի միջոցին 20էն աւելի հայ երիտասարդներ ուսմբերով պարսիկ ամբոխի դէմ ելեր և յետ շարդ տուեր են:

ՌՈՒՍ—ՃԱՐՈՆԱԿԱՆ

Պ Ա Տ Ե Ր Ա Ջ Մ

Ռուսական վերջին յոյսերն ալ օգը չընդեցան: Պալիկեան նաւատորմի զորք ձամրողովին ոչնչացած է: Թօկօ Գորէայի Ռօլանդօ նաւահանգիստը գտնուե-

լով գիշերը կիմանայ սր ուս նաւատորմի զորէայի նեղուցը կը մտնայ: Կայծակի արագութեամբ առաջ կը շարժէ իր նաւատորմը և Բօթաէնսվէնսկիին կը հանդիպի Յուշիմա կղզիին հիւսիսային կողմը: Սարափելի կրակ սկսելով, իրարանցում կը ձգէ ուս նաւատորմի ձէյ. որմէ վերջ յարձակումը աւելի կը սաստկանայ: Ռուսները սարափելի, պատմութեան մէջ դեռ չի տեսնուած ծովային պարտութիւն կը կրեն:

Ամբողջ նաւատորմի ձիւն միայն «Պլազա» զրահաւորը հասեր է Վլադիվոսթօք:

Ռուս նաւերէն ընկղմած են: Պորտինօ, Ալէքսանտր Գ. Բենազ Սուվօրով, նոր զրահաւորներ, Հին զրահաւորներ, Սմիրալ Նախիմով, Տօնսկոյ, Վլ. Ռօնօմախ, Ամիրալ Աշակով:

Պաշտպանող զրահաւորներ, Սվէտլանա և Փէմչուք:

Սպանաքատար նաւեր, Գամաշտակա, Իրկուտաք և Իրտէզին:

Գերի ինկած են Օրէլ, Նիքօլա Ա. և Սինեակին զրահաւորները: Ռուսաց ձեռքը մնացեր են միայն երեք զրահաւոր և չորս պատերազմական նաւեր:

— Ամիրալ Նէպոկաթով իրամբողջ նաւերով և մօտ երեք հազար նաւատիներով գերի ինկած է:

Ամիրալ Բօթաէնսվէնսկի գանկէն վերաւորուած, իր ամբողջ սպայակոյտով գերի ինկած է. և այժմ ըստ թօքիոյի Ամերիկայի պաշտօնական հեռագրին Սասէրօի մէջ կը գտնուի ծանր վիճակում:

— Թօկօյի կարճ տեղեկութենէն կը հասկցուի որ ուսները կորուստ տուեր են 22 նաւ, և Բօթաէնսվէնսկի վերաւոր գերի բռնուած է: Երկրորդ տեղեկագրով կիմացնէ որ ճարտնացիները միայն երեք թօքիլանաւ կորուստ, 30 սպայ սպանուած և 200 նաւատի վերաւոր և սպանուած ունին: Այս երկրորդով կը հաստատէ նաեւ Նէպոկաթովի գերի բռնուելը:

Ճարտնի մէջ ուրախութիւնը մեծ է: Ամեն տեղ հանդէսներ սարգուած են:

— Բեթերսպուրկեն կը հեռագրեն որ մայրաքաղաքներու մէջ ժողովուրդը սարսափելի ճնշված է հասնող կցկտուր լուրերէն, լրագիրներուն արգրուած է գեռանյաղողութեան մանրամասնութիւնները հրատարակել:

— Վլադիվոսթօքէն կը հեռագրեն թէ ճարտնական ամիրալներ Գամիմուրա և Ուրիոյ իրենց նաւաբաժիններով հասեր են Վլադիվոսթօքի շուրքերը որպէս զի Պալիկեան նաւատորմի զինարգիլեն նաւահանգիստ մտնալ:

ՏՈՒՐԿԵՐՈՒ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ

Սօպրանիէի Ժ. Կոստին մէջ ընդունուած այս նոր կանոնագիրը մեծ մասամբ յեղաշրջած է նախորդ օրէնքները: Մեր ազգայինները առհասարակ, մանաւանդ գիւղի իսանութեաններն ու արհեստաւորները չեն գիտեր այդ օրէնքները ու միշտ ալ կը վնասուին, տուրք մը երկու անգամ կը վճարեն կամ աւելորդ տեղը տուգանք կուտան առանց պաշտօնեային ապօրինութեան դէմ բողոքելու:

Ուստի այդ կարգի ազգայիններու ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, այս անգամ հայերէնի իւրազմանելով հրատարակեցինք այդ կարեւոր օրէնքները: Մեր հրատարակած տարակը զրպանը ունեցող ոչ մէկ պաշտօնեայէ չի խաբուիր, կը գիտնայ թէ երբ կամ որո՞ւ պիտի վճարէ տուրքը, տուգանք պիտի տայ թէ ոչ և որչափ ևն: Ոչինչ գումարի մը համար ազահութիւն չընող տասնեակ ֆրանքներ պիտի չահ պահովապէս և ուրիշներու ալ պատճառ պիտի ըլլայ որ չահին:

Կը հրաւիրենք մեր ազգայինները որ օգտուին առիթէն:

Լեզուն շատ պարզ է, և կարեւոր տեղերը Պուլկարեէնը կամ տաճկերէնն ալ տպուած է:

Գին 2) սանդիմ փոսթի ծախքով 25 Գրամի փոխարէն 5 սանդիմնոց նամակադօզմ ալ կընդունուի:

Դիմել Օնիկ Բարսեղեանի «Սրեւելեան տպարան»:

Ա Ջ Դ

Աղքատ. Ընկեր. Գործ. ժողովս կուգայ հրապարակաւ յայտարարել թէ Ընկերութեան ի նպատակ սկսած է գանձանակ մը չըջարելու հաւաքիչ պ. Հ. Գիրիշեանի ձեռամբ, և կը խնդրէ որ ամեն անհատ անխորտէն մասնակցի սոյն բարեկամակ գործին որուն համար կանխաւ մեր շնորհակալիքը:

Այս առթիւ նաեւ կուգայ խնդրել այն արգոյ ազգայիններէն, որոնք ինքնաբերաբար փափաքած են ընկերութեան ամսական վճարում մը ըլնել, հաճին ըստ առաջնոյն վճարել հաւաքիչին, ստանալով իրենց ընկալագրերը, որպէս զի Գործ. ժողովս կարենայ միշտ նպաստել իրեն զիմող աղքատները:

Ի զիմաց Աղքատ. Ընկեր. Ատենադպիր Ատենապետ Յ. Ազապար Մէ Գարազանեան

Շուկայի Պետո. Պուլկարացիս ընթերցարանին մէջ կը ծախուի Հայ Յեղ. Դանակցութեան բարձրագանգակ ոսկեգօծ զինանշանը գաճէ խիստ շքեղ պատրաստուած 49—43 սն. մեծութեամբ, Արձանագործ Պ. Սորէն Փափագեանէ, որ զեղարուեստական գնահատելի գործ մըն է: Կարժէ որ ամեն հայ ուրաշակցական ընկեր ունենայ ան իր սենեակին մէջ: Գինն է 10 ֆրանք կանխիկ, դիմել Շուկայի Պետո. Պուլկարացիս ընթերցարանի վարչութեան:

ОТГОВОРНИЕЪ  
Мурадъ-Ераносянъ  
Печатняда „Въединность“ Варна